

ANTONÍN DVOŘÁK

PÍSNĚ MILOSTNÉ

Cyklus písní na verše Gustava Pflēgra-Moravského, op. 83

1. Ó, naši lásce nekvete to vytoužené štěstí — 2. V tak mnohém srdci mrtvo jest — 3. Kol domu se teď potácím — 4. Já vím, že v sladké naději — 5. Nad krajem vévodí lehký spánek — 6. Zde v lese u potoka — 7. V té sladké moci očí tvých — 8. Ó, duše drahá, jedinká

V NÁRODNÍM TÓNU

Cyklus písní na slova lidové poezie, op. 73

1. Dobrú noc (slovácká) — 2. Žalo dievča, žalo trávu (slovácká) — 3. Ach, není tu (česká) — 4. Ej, mám já koňa faku (slovácká)

CIGÁNSKÉ MELODIE

Cyklus písní na verše Adolfa Heyduka, op. 55

1. Má píseň zas mi láskou zní — 2. Aj? Kterak trojhranec můj — 3. A les je tichý kolem kol — 4. Když mne stará matka — 5. Struna naladěna — 6. Široké rukávy — 7. Dejte klec jestřábu

TŘI NOVOŘECKÉ BÁSNĚ

na texty novořeckých národních písní, op. 50. Přeložil Václav Bolemír Nebeský

1. Koljas (píseň kleftská) — 2. Nereidy (balada) — 3. Žalozpěv Pargy (píseň hrdinná)

Zpívá JINDŘICH JINDRÁK ALFRED HOLEČEK - klavír

Hudební režie Zdeněk Zahradník

Zvuková režie Jiří Očenášek

Technická spolupráce Vladimír Kraffer (1. strana) a Jaroslav Zach (2. strana)

Nahráno 18. a 19. května (Písně milostné), 6. června (V národním tónu), 19. června (Cigánské melodie) a 21. června 1972 (Tři novořecké básně) v pražském studiu Domovina

© HANA ROTHOVÁ-MALÁ 1973 — COVER © LADISLAV RADA 1973 — PHOTOGRAPHY © MIROSLAV VOJTĚCHOVSKÝ 1973

33¹/₃

STEREO 1 12 1349

Antonín Dvořák u nás reprezentuje písňovou tvorbu především jako žánr a jeho dílo je základem české písňové tvorby vůbec. Předkládané Písňové cykly jsou vybranými reprezentativními ukázkami tohoto žánru, které skladatel vytvořil v letech 1878–1888 ještě s třiceti dalšími opusy (mimo jiné 5 oper, 4 symfonie, 3 oratoria, 2 řady Slovanských tanců a další). Toto plodné časové rozpětí nutně předpokládá určitý umělecký a kompoziční vývoj.

Nejméně známý cyklus *Tři novořecké básně*, op. 50 vznikl u příležitosti Dvořákova prvního autor-sky samostatného koncertu v roce 1878. Rozhodnutí zhudebnit právě tyto textové předlohy ze sbírky Novořeckých národních písní v překladu V. B. Nebeského bylo do značné míry ovlivněno tehdejšími politickými událostmi na Balkánském poloostrově. Bala-dický charakter písní odpovídá bohatýrsky bojovnému obsahu, čerpajícímu hlavně z tragického osvobozova-cího boje Řeků za národní samostatnost. Hned první píseň *Koljas* má vzrušený dramatický výraz, který dokresluje hrdinský čin odbojného horala Kolji. Druhá lyričtější píseň *Nereidy* vypráví o pevné lásce pas-týře Janise, odolávající svůdným vodním vílám. Po-slední píseň *Žalozpěv Pargy* nařiká nad albánským

městem Pargou, které zradou padlo do rukou turec-kých nepřátel. Skladatel respektuje textovou předlohu, jak po stránce deklamační stylizace, tak i výrazově.

Známější *Cigánské melodie*, op. 55 na lyric-ké texty Adolfa Heyduka nesou datum vzniku 1880 a podobně jako *Tři novořecké básně* byly kompono-vány přímo pro konkrétní osobu, tentokrát německého tenoristu Gustava Waltera (*Tři novořecké básně* byly inspirovány barytonistou Prozatímního divadla Jose-fem Lvem). *Cigánské melodie* si získaly brzy oblibu i popularitu především pro lyrickou atmosféru a vše-lidský obsah, vyjadřující lásku, touhu, utrpení a bo-lest, ale i radost a pevnou naději. Čtvrtá píseň z této sbírky, *Když mne stará matka zpívat učivala*, získala světovou proslulost.

Opus 73, *V národním tónu* už v názvu pro-zrazuje svoji orientaci. Skladatelův záměr zhudebnit tento cyklus byl vyprovokován třemi skutečnostmi: jednak přáním berlínského skladatele F. Simrocka, dále vlivem komponování druhé řady *Slovanských tanců* a konečně nedostatkem dobré umělé textové předlohy „... vše dobré je už zhudebněno...“. V tomto čtyřdílném cyklu jsou tři písně na texty slo-vácké a jedna na text český. Národní lidový původ

písní vyžadoval vysokou schopnost umělecké stylizace a idealizace, kterých se skladatel s jemným citem pro míru zhostil. Jednoduchost a prostota jsou vyváženy osobitostí kompozičního umění.

Písně milostné, op. 83 na texty G. Pflēgra-Moravského vznikly z původně rozsáhlého písňového souboru nazvaného *Cypřiše*, k jehož komponování inspirovalo skladatele citové vzplanutí. *Cypřiše* mají v Dvořákově díle důležité místo. Autor se k nim ně-kolikrát opětně vracel, aby použil jejich citového ná-boje a rozbolestněné lyriky. Zamilovaná bezprostřed-nost, která je v *Písních milostných* skryta a důvěrná opravdovost dokazují hloubku skladatelova citového života a zařazují cyklus mezi nejkrásnější díla české písňové lyriky.

V interpretaci Jindřicha Jindrůky dostávají *Písně* cykly oduševnělý výraz také pro blízký vztah inter-preta ke skladateli: „Mám Dvořáka v repertoáru ce-lého. Líbí se mi na něm, že ačkoliv je romantickým skladatelem a často používá rafinovaných prostředků, výsledek je vždy prostý, jednoduchý, vroucí a český, odpovídá citění dnešního člověka, tryská ze srdce a má mnoho společného i s lidovou písní.“

HANA ROTHOVÁ-MALÁ